

EKOLOGIK ONG

Tabiatdan saboq olish

GOETHE
INSTITUT

Topshiriq: KO'RGAZMA (A, F)

Ko'rgazmani tomosha qiling, savollarga javob bering:

- Ko'rgazma turli mavzulardan iborat. Ularning soni nechta? Ular qanday nomlangan?

- U yerda nimalarni ko'rish mumkin?

Topshiriq: SURATLAR OSTIDAGI YOZUV (A,F)

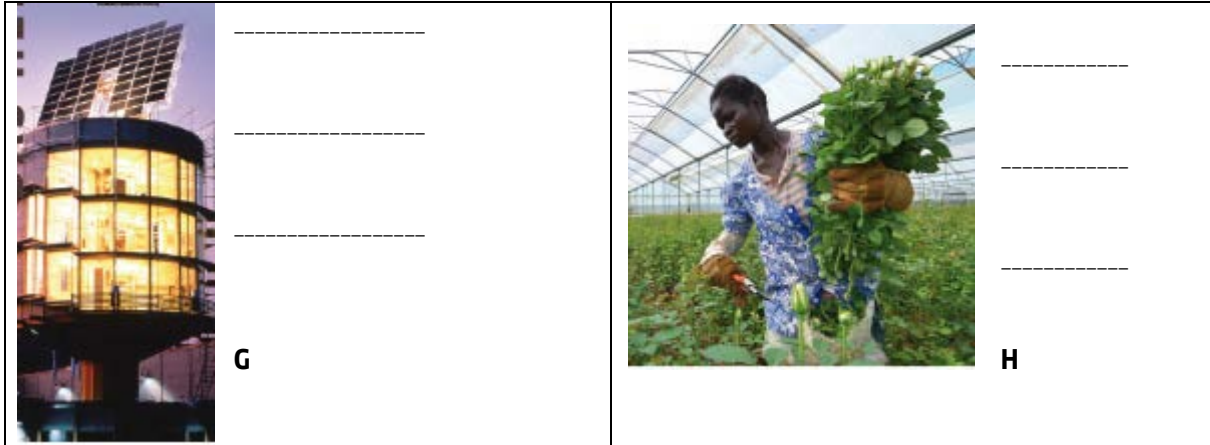
Dashtab topshiriqdagi suratlarni ko'rib chiqing, va keyin sherigingiz bilan fikr almashing: unda nimalarning surati aks ettirilgan?

Endi esa ko'rgazma bo'ylab yuring va suratlarni izlang, har bir surat ostiga mos keladigan so'zni yozib chiqing:

 <p>A</p> <p>-----</p>	 <p>B</p> <p>-----</p>
 <p>C</p> <p>-----</p>	 <p>D</p> <p>-----</p>
 <p>E</p> <p>-----</p>	 <p>F</p> <p>-----</p>

EKOLOGIK ONG

Tabiatdan saboq olish

Topshiriq: YER SAYYORASI (A,F)

a) Quyosh tizimidagi sakkizta sayyora qanday nomlanadi? „Yer“ sayyorasiga bag'ishlangan ekspositsiyani ko'zdan kechiring va sayyoralar ostiga nomlarini yozib chiqing:

b) Yer sayyorasi haqidagi matnni o'qing va matnga tegishli son va so'zlarni yozing:

Yer Quyosh tizimidagi kattaligi bo'yicha ____ sayyora. Yerning diametri ____ kilometr dan ortiq bo'lib, yoshi taxminan ____ yildir. Yer - bizga ma'lum barcha tirik organizmlarning vatanidir. Yer asosan __ qobiqlardan tashkil topgan: yadro, mantiya va yer qobiqlari. Yer o'z o'qi atrofini __ soat __ daqiqa va __ soniyada bir marta aylanib chiqadi va Quyosh atrofini esa elliptik orbita bo'yicha __ kun, __ soat, __ daqiqa va __ soniyada aylanadi.

9,54	56	besinchi	365
12.700	6	4,6 milliard	
23	4,10	9	uch

Topshiriq: SUV - BU HAYOTBAHSH NE'MATDIR (A,F)

Ko'rgazmaning suv elementiga bag'ishlangan qismini ko'rib chiqing. Surat va matnlardagi ma'lumot va ko'rsatmalar sizga viktorina savollarini yechishda yordam beradi:

a) Neptun, u kim?

b) "Kichik suv parisi" qayerda o'tiribdi?

EKOLOGIK ONG

Tabiatdan saboq olish

c) Qadimgi rimliklar davrida suvni yaxshi ko'rishgan: hammomlar va cho'milish inshootlari Qadimgi Rim madaniyatining muhim qismi sanalgan. Biz bugun bo'sh vaqtimizda suvdan nimalarda foydalanamiz? Kamida beshta fe'lni yozing:

d) Yevropaning Suv xartiyasida: „Suv chegara bilmas“ deyilgan. Bu nimani anglatadi?

e) Daryo va ko'l suvlarini biz «chuchuk suv» deb ataymiz. Dengiz suvini-chi, qanday ataymiz?

f) Suv tozalash hafzalarida qanday jarayon yuz beradi?

g) Ko'rgazmada suv yordamida elektr energiyasi ishlab chiqardigan har xil turdagi elektr stansiyalari keltirilgan. Ularning kamida ikkita turini ayting:

h) Bionika: nilufar o'simlikning noyob xususiyatlari haqida aytib bering?

Topshiriq: BIONIKA (F)

a) «Bionika» tushunchasi ikki so'zdan iborat:

----- va ----- .

EKOLOGIK ONG

Tabiatdan saboq olish

b) Bu sof nazariy tushunchadir. Amalda u nimani anglatadi? Ko'rgazmada «bionika»ni amaliy tatbiq etilishi haqida misollarni ko'zdan kechiring. Har bir elementga misol toping, bu haqidagi ma'lumotlarni jadvalga yozing:

Element	Tabiatdagi fenomeni nima?	Texnikaviy yechimi qanday?	Yangi texnikalar orqali nimalarni amalga oshirish mumkin:
Suv			
Olov			
Yer			
Havo			

Topshiriq: OLOV

To'g'ri javobni tanlang.

1. Olov yoqish uchun nima zarur?

- a) Yoqilg'i, harorat, kislorod
- b) Havo, yog'och, benzin
- c) Suv, azot, daraxt

2. Yilida dunyoda necha marta vulqon otilishi sodir bo'ladi?

- a) 20-30
- b) 40-50
- c) 50-60

3. Nima uchun elektr asboblari «uyqu rejim»ida ham xavfli bo'lishi mumkin?

- a) Elektr asboblari «Uyqu rejimi»da optimal zaryad olmaydi.
- b) «Uyqu rejim»ida elektr asboblardan optimal foydalanib bo'lmaydi.
- c) Elektr asboblari qizib ketishi yoki elektr simlar bir-biriga tegib kuyishi mumkin va shu tarzda yong'in chiqishi mumkin.

EKOLOGIK ONG

Tabiatdan saboq olish

4. Qanday sababga ko'ra har yili 350 million gektar o'rmon barbod bo'ladi?

- a) Yong'inlar tufayli
- b) Pestitsidlar qo'llanilishi tufayli
- c) O'rmon daraxtlari kesilishi natijasida

5. Yong'indan so'ng o'rmon qancha vaqt ichida qayta tiklanadi?

- a) 3 yil ichida
- b) 10 yil ichida
- c) O'rmonning qaytadan o'sish tezligi turli faktorlarga bog'liq. Masalan: daraxt o'tqazish usuliga va vegetatsiya vaqtiga.

6. «Energiya tejaydigan uy», bu nima?

- a) O'z-o'zidan qurilib keluvchi imorat
- b) An'anaviy isitish tizimisiz qurilgan imorat
- c) Elektr energiyasi shart bo'lmagan bino

7. Yaponiyaning Fukusima shahrida atom elektrostantsiya portlashidan so'ng Germaniya hukumati quyidagi qarorni qabul qildi:

- a) Mamlakatning barcha atom elektrostantsiyalari havfsizligini tekshirish.
- b) 2022 yilgacha barcha atom elektrostantsiyalarini tugatish.
- c) Yaponiyadagi Germaniya elchixonasini yopish.

Topshiriq: KROSSVORD (F)

Krossvordni yeching. Ko'rgazmagi matnlar Sizga yordam beradi.

Javob so'z:

							1												
2																			
				3															
				4															
								5											
						6													
						7													
						8													
					9														

1: U tevarak-atrofimizda hamma joyda mavjud.

2: Bu yerda energiya ishlab chiqariladi. Masalan: ko'mir yoki suv yordamida.

3: Vulkan og'zidan chiqayotgan issiq massa.

4: Biz o'rab turgan sayyoralar tizimi markazi.

5: Yerning 71%i u bilan qoplangan.

6: Bizga energiya yetkazib beruchi yer osti resursi.

7: Bu miqdor «djoul» bilan o'lchanadi.

8: Biz yashaydigan sayyora.

9: Yerimizda ularning soni bir nechta. Masalan: «Atlantik ...».

Shunday qilib, javob so'z bu: _____